

ANNA ŚLEDZIEWSKA

PRZEDSZKOLE NIEPUBLICZNE „JAGÓDKI” W ZAMBROWIE
aniasledziewska@gmail.com

Strategie uczenia się języka obcego dzieci w wieku przedszkolnym. Na przykładzie Przedszkola Niepublicznego „Jagódki” w Zambrowie

*Strategies of Foreign Language Learning in Preschool-Aged Children.
On the Example of the Non-Public Kindergarten “Jagódki” in Zambrów*

STRESZCZENIE

Celem artykułu jest ukazanie zasadności oraz podstaw nauczania języka obcego dzieci w wieku przedszkolnym. Opisano podstawy rozwoju dzieci, które powinny być szczególnie uwzględniane w procesie nabywania umiejętności posługiwania się językiem obcym, oraz wybrane metody nauczania języka obcego, *Total Physical Response* i *The Silent Way*. Przedstawiono wybrane założenia innowacyjnych strategii nauczania języka obcego w dwujęzycznym przedszkolu niepublicznym. Opisano także istotę nauczania sytuacyjnego oraz zalety współpracy dzieci z native speakerem.

Słowa kluczowe: metoda Reagowania Całym Ciałem; przedszkole; nauczanie języka angielskiego

WSTĘP

Posługiwanie się językiem obcym we współczesnym zglobalizowanym świecie jest niezaprzeczalnie jedną z ważniejszych kompetencji kluczowych człowieka. Rozpatrując znaczenie tej kompetencji z perspektywy społecznej, warto podkreślić, że posługiwanie się językiem obcym stanowi fundament procesu poznawania świata, doświadczania go oraz wymiany informacji o nim w społeczeństwie wiedzy, w którym właśnie wiedza i informacja są ważniejszym kapitałem niż pieniądź. Natomiast rozpatrując rolę tej kompetencji z perspektywy jednostkowej, indywidualnej, należy przyjąć, że znajomość języka obcego pomaga przekraczać granice narodowe w komu-

nikowaniu się, ułatwia funkcjonowanie w globalnej wiosce, daje możliwość poznania rzeczywistości innych ludzi i poszerzenia własnych horyzontów poznawczych i emocjonalnych, wspiera trwający całe życie proces samorealizacji, a także daje szansę na satysfakcjonującą karierę zawodową. Według K. Krakowian-Płoszki (2009) „instynkt językowy jest stuprocentowo skuteczny w akwizycji, ale jego skuteczne działanie jest ograniczone czasowo”, dlatego istotne jest, aby naukę języka obcego rozpocząć już we wczesnym dzieciństwie. Dzieci w wieku przedszkolnym wyróżniają pewne szczególne cechy rozwojowe, w przypadku których nauczyciel – dostosowując odpowiednie metody pracy – może zapewnić optymalne warunki do nabywania kompetencji językowych.

Warto w tym miejscu przedstawić wybrane cechy rozwoju dzieci, które powinny być szczególnie uwzględniane w procesie opracowywania strategii wprowadzania nauki języka obcego w edukacji przedszkolnej. Po pierwsze, dzieci w tym wieku cechuje myślenie konkretne. Wymaga to od nauczyciela odpowiedniego dostosowania pomocy i materiałów dydaktycznych. Powinien on używać języka obcego w znanym dla dziecka otoczeniu i kontekście, włączając do działań edukacyjnych konkretne przedmioty, co pomoże dziecku łatwiej i szybciej zdobyć nowe doświadczenia językowe. Nauka języka obcego w przedszkolu powinna odbywać się głównie przez stosowanie przez nauczyciela prostych i powtarzających się sformułowań i poleceń oraz z całkowitym wyłączeniem nauki gramatyki. Po drugie, warunkiem rozwoju dzieci jest zaspokojenie potrzeby ruchu, dlatego zajęcia językowe powinny być krótkie i dynamiczne. Dzięki atrakcyjnym, powtarzającym się zabawom językowym, które są połączone z zabawami ruchowymi bądź aktywnościami artystycznymi, dziecko nie tylko chętniej będzie brało udział w zajęciach, ale również więcej zdobędzie doświadczeń językowych. Po trzecie, należy pamiętać, że emocjonalność dziecka odgrywa dużą rolę w procesie uczenia się i rozwoju, dlatego nauczyciel powinien wykazywać się nie tylko cierpliwością w poznawaniu indywidualnych potrzeb dziecka, ale też empatią w rozpoznawaniu jego uczuć i emocji.

Powszechnie wiadomo, że w okresie wczesnego dzieciństwa spontaniczne działanie dzieci niezwykle sprzyja nabywaniu przez nie nowych doświadczeń, zdobywaniu wiedzy i umiejętności. Specjaliści z zakresu wczesnego nauczania dzieci języka obcego uwzględniają ten fakt w planowaniu strategii pracy z dziećmi. J. Iluk (2002) twierdzi, że dzięki rozpoczęciu nauki języka odpowiednio wcześnie można potem (podczas formalnej nauki szkolnej) osiągnąć wysokie wyniki, o ile w umiejętny i prawidłowy sposób wykorzysta się predyspozycje dzieci. Jako główne predyspozycje rozwojowe we wczesnym dzieciństwie autor wskazuje:

- plastyczność neurologiczną mózgu,
- plastyczność i wrażliwość aparatu słuchowego i artykulacyjnego,
- łatwość imitacji obcojęzycznej wymowy,
- otwartość na nowe doświadczenia i ciekawość świata (Iluk 2002).

W metodyce pracy z dziećmi dotyczącej wczesnej nauki języka obcego autorzy odwołują się także do koncepcji wieku krytycznego. E.H. Lenneberg (1967) opisał to zjawisko, wskazując na stopniowe pogarszanie się zdolności mózgu do uczenia się nowych rzeczy

wraz z upływem czasu, co w znacznym stopniu ma wpływ na wyniki w nauce. Strategie nauczania/uczenia się dzieci we wczesnym dzieciństwie szczegółowo opracował wybitny psycholog i pedagog rosyjski L.S. Wygotski (1971). Według tego autora każdy okres rozwojowy wymaga innego charakteru pracy dydaktyczno-wychowawczej i strategii projektowania procesu nauczania/uczenia się, a w szczególności uzależnienia ich od poziomu rozwoju umysłowego dziecka i odpowiadających mu form uczenia się. Autor wyodrębnił trzy formy uczenia się człowieka: spontaniczne, spontaniczno-reaktywne i reaktywne (Wygotski 1971). Uczenie się spontaniczne występuje głównie u dzieci do około 3. roku życia. Podstawowym sposobem uczenia się jest naśladownictwo innych w naturalnych, codziennych sytuacjach. Nauczyciele lub rodzice wykorzystują różne pojawiające się okoliczności i możliwości, stwarzając dziecku okazje do badania i poznawania świata, organizują mu też warunki do działania. W ten sposób dorosły jest dla dziecka modelem kompetencyjnym. Uczenie się spontaniczno-reaktywne jest typowe dla dzieci w wieku przedszkolnym. W tym okresie życia dziecka zauważalne są obie formy uczenia się. Dzieci potrafią już uczyć się według narzuconych zasad działania i zewnętrznego programu, jednak zdaniem Wygotskiego zdobywają nową wiedzę i nowe umiejętności tylko wtedy, gdy staną się dla nich interesujące. Efektywne uczenie się reaktywne (re-sponsywne) możliwe jest u dzieci będących w młodszym wieku szkolnym. Dzieci w tym okresie rozwoju są w stanie uczyć się według zewnętrznego programu, pod kierunkiem nauczyciela, poza tym potrafią dłużej koncentrować się na wyznaczonych zadaniach. Natomiast rolą nauczyciela jest stawianie zadań odpowiednich do poziomu rozwoju.

METODY NAUCZANIA JĘZYKA OBCEGO W PRZEDSZKOLU

Aby proces nabywania umiejętności językowych był zarówno efektywny, jak i naturalny, nauczyciele języka zobligowani są nie tylko do posiadania wiedzy na temat prawidłowości rozwojowych swoich wychowanków, ale również do znajomości i poszukiwania odpowiednich metod pracy z dziećmi. H. Komorowska (2005) podzieliła metody pracy z dzieckiem na dwie grupy: konwencjonalne i niekonwencjonalne. Poniżej przedstawię i krótko scharakteryzuję te z nich, które są szczególnie przydatne w pracy z dziećmi w wieku przedszkolnym.

1. *Total Physical Response* (TPR), czyli metoda Reagowania Całym Ciałem

Metoda ta została opracowana przez amerykańskiego psychologa J.J. Ashera (1977). W swojej koncepcji przedstawił on pomysły na uczenie się czegoś nowego, które uwzględniają gesty i ruch, przyspieszając proces rozumienia słów. W metodzie tej zakłada się, że dzięki pokazywaniu i gestom dziecko łatwiej rozumie znaczenie słów i wyrażań (Rokita-Jaśków 2015). Wiele metod nauczania języka obcego opiera się na mówieniu i powtarzaniu, natomiast metoda TPR zakłada, że pierwszą umiejętnością,

jaką dziecko powinno nabyć w procesie uczenia się języka, jest słuchanie i rozumienie (Larsen-Freeman 2000; Linse 2005). Proces uczenia się mówienia wtedy będzie przebiegał łatwiej, bardziej naturalnie i spontanicznie, a przede wszystkim będzie wynikał z potrzeb dziecka, a nie nauczyciela. Autorka jako przykład podaje dziecko, które przez wiele miesięcy obserwuje i słucha dorosłych i otoczenia zanim wypowie pierwsze słowo, co następuje dopiero w momencie, gdy dziecko jest na to gotowe.

Metoda TPR jest uważana za najłatwiejszą i najmniej stresującą z metod nauczania języka obcego, opierającą się na spontanicznej zabawie i ruchu (Rokita-Jaśków 2015). Jest stosowana podczas uczenia się piosenek, wierszy, rymowanek i wprowadzania nowego słownictwa. Zachęca ona dzieci do słuchania i reagowania na polecenia nauczyciela. Zdaniem H.P. Widodo (2005) jest to metoda zbudowana na współpracy mowy i ruchu. Autor zauważył, że twórca metody przedstawia naukę języka pierwszego (ojczystego) i języka obcego jako procesy równorzędne, dlatego nauka drugiego języka powinna przebiegać także w sposób naturalny i zbliżony do nauki języka ojczystego.

H.P. Widodo (2005) wyróżnia trzy etapy nauki języka:

- zdobycie przez dziecko zdolności słuchania przed zdolnością mówienia,
- używanie fizycznych reakcji w odpowiedzi na słyszane słowa, wykonywanie poleceń,
- nabycie naturalnej zdolności mowy.

Według H. Komorowskiej (2005) metoda Reagowania Całym Ciałem pobudza do pracy obie półkule mózgowe, zwiększając tym samym efektywność procesu uczenia się nie tylko języka, ale i innych umiejętności.

1.1. Rola dziecka w procesie nabywania języka metodą TPR

Potrzeby dziecka w tej metodzie stawiane są na pierwszym miejscu. Zainteresowane sytuacją naturalną, w sposób naturalny nie tylko słucha, ale i reaguje. Ponadto dziecko samo decyduje, czy jest na tyle gotowe i pewne, aby samodzielnie kreować polecenia i słowa. J.C. Richards i T.S. Rodgers (2001) twierdzą, że dziecko samo monitoruje swój rozwój i dostosowuje do niego zadania, które może wykonać. Ma możliwość tworzenia zadań i kombinacji językowych i korzysta z nich wyłącznie wtedy, gdy jest na to gotowe. W swoich pracach J.J. Asher (1977) często określa dzieci uczące się mianem aktorów, którzy wykonują polecenia wydawane przez reżysera – nauczyciela. Zdaniem H. Komorowskiej (2005) dziecko dokonuje wyboru pomiędzy milczącym przysłuchiwaniem się a ruchem fizycznym związanym z treścią przekazu.

1.2. Rola nauczyciela stosującego metodę TPR

W metodzie TPR nauczyciel nazywany jest reżyserem. Nadaje on tempo i sposób pracy, pozwalając jednocześnie dzieciom na kreatywność, pomysłowość i samodzielność. Ważnym elementem pracy nauczyciela jest ograniczanie krytyki, w szczególności w początkowych etapach edukacji, aby nie demotywować dzieci. Nauczyciel

jest odpowiedzialny za to, czego uczy, jakimi metodami oraz jakich pomocy dydaktycznych używa. Ważnym elementem jest odpowiednio dostosowana do nauki sala zajęciowa, za wyposażenie i aranżację której odpowiada również nauczyciel-reżyser. Nauczyciel jest zobowiązany i zarazem zachęcany do doskonałej organizacji zarówno czasu aktywności dzieci, jak i materiału, z którego będą korzystać. Musi być zawsze przygotowany, aby nauka przebiegała prawidłowo, a jednocześnie na tyle elastyczny, aby odpowiednio zareagować na niepowodzenia.

J.J. Asher (1977) ukazuje celowość i zasadność sporządzania planu, którym nauczyciel powinien się kierować. Twierdzi, że podczas zajęć „akcja” rozgrywa się zbyt szybko, aby reżyser mógł sobie pozwolić na spontaniczność. T.S. Rodgers i J.C. Richards (2001) wskazują na konieczność wchodzenia nauczyciela w interakcje z dziećmi. Podkreślają, że w TPR zachęca się do współpracy i dialogu między dziećmi, ale to często nauczyciel jest ich inicjatorem, projektującym odpowiednie zadania. Jednak główną jego rolą jest stwarzanie dzieciom możliwości i okoliczności do odkrywania znaczeń, do samodzielnego uczenia się. W pierwszych fazach nauki nauczyciel powinien się ograniczyć z poprawianiem błędów dzieci, zwłaszcza błędów gramatycznych. Powinien pozwolić dziecku samodzielnie odnaleźć błąd i go poprawić. W ten sposób podtrzyma jego motywację i chęć do nauki na odpowiednim poziomie.

2. Metoda *The Silent Way*

Metoda ta została opracowana przez C. Gattegno (Komorowska 2005) dla usprawnienia nauczania matematyki i nauki czytania w języku ojczystym. Z biegiem czasu upowszechniła się jako metoda nauczania języka obcego. Nazwa pochodzi od milczącej roli nauczyciela w procesie nauczania. Nauczyciel eksponuje raz nowy materiał, po czym stopniowo milknie, dając dziecku możliwość zabrania głosu. Głównym założeniem metody jest zachowanie ciszy i głębokiego skupienia uwagi podczas zajęć, wyciszenia zarówno ciała, jak i umysłu. Zadaniem nauczyciela jest ograniczenie bodźców dzieciom i umożliwienie im zwiększenia poziomu koncentracji. W tej metodzie nauczyciel jest „inżynierem”, konstruktorem zajęć, postacią drugoplanową. Eksponując i tłumacząc coś, posługuje się gestami i mową ciała.

W pracy tą metodą wykorzystuje się niewielki zasób materiałów, np. tablice leksykalne i fonetyczne, jednak podstawowymi są pałeczki Cuisenaire’a – kolorowe pałeczki różnej długości, które sprowadzają zakres materiału językowego do prostych i nieskomplikowanych wyrazów i zdań, np. czerwony – zielony, długi – krótki itp. Proces utrwalania nowych treści następuje w całkowitej ciszy. W tym etapie pierwszoplanową postacią jest dziecko, które wykorzystuje całą swoją wiedzę językową, biorąc udział w rozmowie (dyskusji) grupy. Wymowa, gramatyka (struktura) języka, słownictwo są jednakowo ważne od początku nauczania. Nie stosuje się w niej formalnych testów. Błędy są postrzegane jako zjawisko naturalne podczas uczenia się. O postępie dziecka świadczy jego umiejętność użycia języka w nowych sytuacjach. Dzieci mają możliwość nauki w różnym tempie.

Wprawdzie metoda ta jest częściej stosowana w odniesieniu do starszych uczniów, jednak jej elementy są przenoszone do pracy z dziećmi, które po energicznych zabawach ruchowych mają okazję do wyciszenia się i zwiększenia koncentracji uwagi.

STRATEGIE TWORZENIA WARUNKÓW DO UCZENIA SIĘ DZIECI JĘZYKA OBCEGO W PRZEDSZKOLU NIEPUBLICZNYM „JAGÓDKI” W ZAMBROWIE

Przedszkole Niepubliczne „Jagódki” powstało w 2015 r. Opieką, wychowaniem i edukacją objętych jest 40 dzieci podzielonych na trzy grupy wiekowe. Nauka języka obcego (angielskiego) została wprowadzona do codziennej aktywności dzieci nie tylko w trakcie realizowanych zajęć dydaktycznych, ale przede wszystkim przez nauczanie sytuacyjne, czyli używanie języka angielskiego przez nauczyciela w ciągu całego dnia.

1. Nauczanie sytuacyjne

Jedną ze strategii edukacyjnych stosowanych przez nauczycieli w przedszkolu jest nauczanie sytuacyjne. Polega ono w dużej mierze na stosowaniu metody bezpośredniej podczas nauki. Nauczyciel dwujęzyczny, posługujący się wyłącznie językiem angielskim, wprowadza dzieci w prawidłowości fonetyczne i wzbogaca ich słownictwo. Po dwóch latach wprowadzania programu nauczania sytuacyjnego można z całą pewnością stwierdzić, że dzieci w wieku 5–6 lat są nie tylko bardziej pewne swoich kompetencji językowych, chętne do aktywnego uczestnictwa w rozmowie, ale również same często ją inicjują. Nauczyciel towarzyszy dzieciom w codziennych aktywnościach, np. podczas spożywania posiłków, spaceru czy aktywności twórczych, komentując zdarzenia, zadając dzieciom pytania oraz żartując z nimi w języku angielskim.

Jak twierdzi H. Komorowska (2005, s. 42–43), głównym zadaniem nauczyciela w pracy z dziećmi jest osłuchanie ich z językiem. Często mówi do nich w języku obcym w sytuacjach dla nich zrozumiałych, w których dzieci domyślają się znaczenia zwrotu, rozumiejąc całość sytuacji z kontekstu. W naszym przedszkolu znaczna część nauczycieli swobodnie posługuje się językiem angielskim, co daje szeroki wachlarz możliwości wykorzystania naturalnych sytuacji przedszkolnych do komunikowania się w tym języku. Warto podkreślić, że w obecności dzieci nauczyciele celowo często prowadzą ze sobą rozmowy w języku obcym, co ukazuje naturalność zastosowania języka obcego.

2. Współpraca z native speakerem

Kolejną strategią uczenia języka angielskiego przyjętą w naszym przedszkolu jest współpraca nauczyciela języka angielskiego z native speakerem. W procesie poznawania świata dziecko w wieku przedszkolnym jest podatne na bodźce zewnętrzne,

a jego uczenie się jest ściśle powiązane z konkretnym działaniem (Komorowska 2005; Konderak 2012). W związku z tym w naszym przedszkolu uznano, że praca z dzieckiem powinna odpowiadać na te potrzeby. Zajęcia z native speakerem są prowadzone raz w tygodniu, a ich czas trwania zależy nie tylko od wieku dzieci, ale i od splotu codziennych uwarunkowań tworzących kontekst społeczny i fizyczny zdobywania nowych doświadczeń językowych.

Native speaker posiada autorski program i własne pomoce dydaktyczne, nie zna języka polskiego (o czym dzieci dobrze wiedzą), dzięki czemu dzieci na podstawie interakcji słownych w zabawach i wspólnym działaniu z nim samodzielnie i indywidualnie konstruują wiedzę. Nie ma tu mowy o wiedzy nabytej i zapamiętanej w efekcie ćwiczenia przez nauczyciela, ćwiczenia realizowanego często w wyniku wykorzystania tych samych znanych już dzieciom obrazków. Dzięki wspólnym zajęciom z native speakerem dzieci mają okazję sprawdzać swoje umiejętności językowe i dostrzegać ich rozwój. Na podstawie codziennych obserwacji dzieci można zauważyć ich ogromne zadowolenie, ponieważ mają coraz mniejsze trudności w porozumiewaniu się z lektorem anglojęzycznym w trakcie wspólnej, wesołej zabawy.

W przypadku dzieci najlepszą motywacją do nauki jest perspektywa dobrej zabawy u boku energicznego i pomysłowego nauczyciela (Konderak 2012). To sprawia, że proces nabywania umiejętności posługiwania się językiem angielskim staje się ciekawszy, wzbudza coraz większe zainteresowanie komunikacją, prowadząc do wzrostu efektywności procesu uczenia się. Zadaniem native speakera jest nie tyle wprowadzanie nowego słownictwa, co raczej umożliwienie dzieciom stosowania znanych już słów w naturalnych sytuacjach i kontekstach społecznych. Dzieci, wykazując się coraz większą liczbą znanych słów i sformułowań, są bardziej dowartościowane i pewne swoich kompetencji językowych. Młodsze dzieci natomiast zyskują wyższy poziom motywacji do wchodzenia w interakcje słowne z native speakerem, widząc, jak starsi koledzy coraz swobodniej porozumiewają się z nauczycielem anglojęzycznym.

PODSUMOWANIE

Wczesne podjęcie nauki języka obcego jest coraz bardziej akcentowanym elementem oferty edukacyjnej placówek oświatowych. Podnosi się świadomość nie tylko nauczycieli, którzy wykazują specjalistyczną wiedzę z tego zakresu, ale również rodziców, dotyczącą istoty i znaczenia rozpoczynania nauki języka obcego we wczesnym dzieciństwie. Jako nauczyciel wychowania przedszkolnego widzę wiele zalet wczesnego nauczania języka obcego. Nie wchodząc w szczegóły, można stwierdzić najogólniej, że celem wczesnego rozpoczynania nauki języka obcego jest przede wszystkim pomoc dziecku w lepszym starciu w życie, a nie tylko w starciu szkolnym. Wczesna nauka języka obcego pozwala zaopatrzyć dzieci w narzędzia, dzięki którym łatwiej będzie im funkcjonować w różnych dziedzinach ludzkiej aktywności. Ponadto wartości płynące

z wczesnej nauki języka obcego są ważne dla jednostki i społeczeństwa. Społeczeństwo wykształcone, znające języki oraz pewne swoich umiejętności i mocnych stron, staje się bardziej dynamicznym społeczeństwem, opartym na wiedzy. Rosnąca liczba placówek dwujęzycznych napawa nadzieją i optymizmem. Pokazuje, że preferencje rodziców dotyczące języków obcych zmieniają się, rosną oczekiwania wobec nauczycieli, a to sprawia, że kadra pedagogiczna zmotywowana jest do podnoszenia swoich kompetencji językowych i kwalifikacji do nauczania języka obcego.

BIBLIOGRAFIA

- Asher J.J. (1977), *Learning Another Language Through Action*. New York: Sky Oaks Productions.
- Iluk J. (2002), *Jak uczyć małe dzieci języków obcych*. Katowice: Wydawnictwo Gnome.
- Komorowska H. (2005), *Metody nauczania języków obcych*. Warszawa: Wydawnictwo Fraszka Edukacyjna.
- Konderak T. (2012), *Język obcy w edukacji wczesnoszkolnej w dobie przemian*. W: B. Surma (red.), *Nowe wyzwania i perspektywy dla wychowania przedszkolnego i edukacji wczesnoszkolnej*. Kraków: Wydawnictwo WAM.
- Krakowian-Płoszka K. (2009), *Czym skorupka za młodu nasiąknie, tym na starość trąci*. W: M. Pawlak, M. Derenowski, B. Wolski (red.), *Problemy współczesnej dydaktyki języków obcych*. Poznań–Kalisz: Wydawnictwo Uniwersytetu Pedagogiczno-Artystycznego UAM w Kaliszu.
- Larsen-Freeman D. (2000), *Techniques and Principles in Language Teaching*. New York: Oxford University Press.
- Lenneberg E.H. (1967), *Biological Foundations of Language*. New York: Waley and Sons.
- Linse C. (2005), *The Children's Response: TPR and Beyond*. English Teaching Forum 43(1).
- Richards J.C., Rodgers T.S. (2001), *Approaches and Methods in Language Teaching*. Cambridge: Cambridge University Press, DOI: <https://doi.org/10.1017/CBO9780511667305>.
- Rokita-Jaśków J. (2015), *Spór o metodę, czyli jak najlepiej uczyć dzieci języków obcych*. Język Obcy w Szkole 1.
- Widodo H.P. (2005), *Teaching Children Using a Total Physical Response (TPR) Method: Rethinking*. Bahasa Dan Seni, Tahun 33(2).
- Wygotski L.S. (1971), *Wybrane prace psychologiczne*. Warszawa: PWN.

SUMMARY

The aim of this article is to show validity and basics of teaching foreign language in preschool. The development basics which should be included in foreign language teaching and chosen teaching methods, Total Physical Response and the Silent Way, were described by the author. The author described the situation of applying the teaching method in non-public kindergarten and advantages of cooperating with the native speaker.

Keywords: Total Physical Response; The Silent Way; preschool; English study